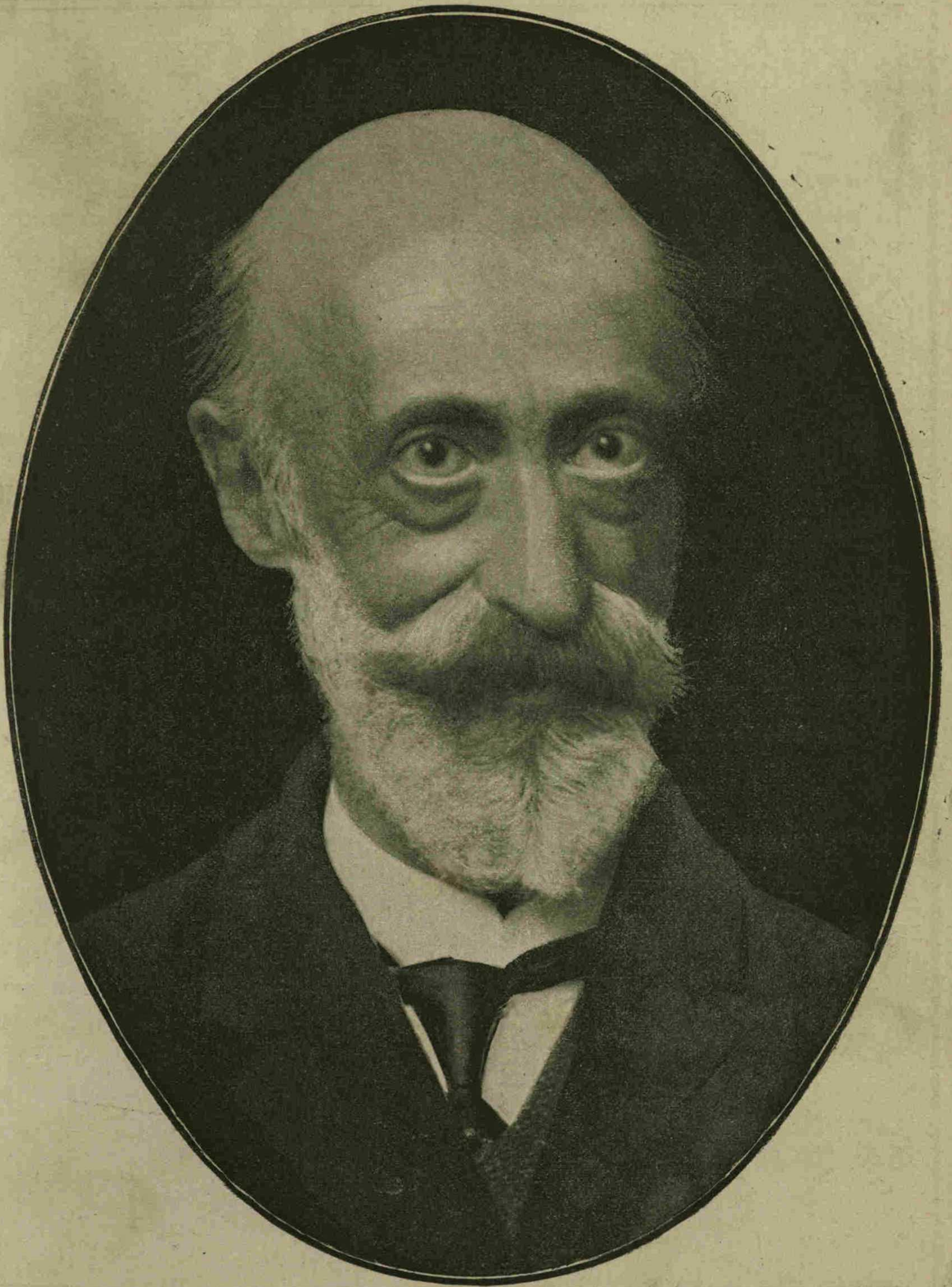

EL TEATRE CATALÀ

APELES MESTRES

Fot. Manetes

20 cènts.

Any I ■ Núm. 3
14 de Març 1912

Tercer folletí de 32 pàgines
MISTERI DE DOLOR

LIBRERIA CATALANA

: OBRES TEATRALS :
REVISTES DE TEATRE
LITERATURA : CIENCIA : ART

ARXIU TEATRAL

Cada Servei d'obra consta de:

Tres exemplars :: Caudals corresponents, escrits
a màquina :: Llista de Perruquer :: Llista de
Sastre :: Llista de Guardarropia i Tramoia

BARRETES PERA CHARACTERISACIÓ

Marca GRIM

Objectes d'escriptori

Plaça Beat Oriol, 6 : Barcelona

EL TEATRE CATALÀ

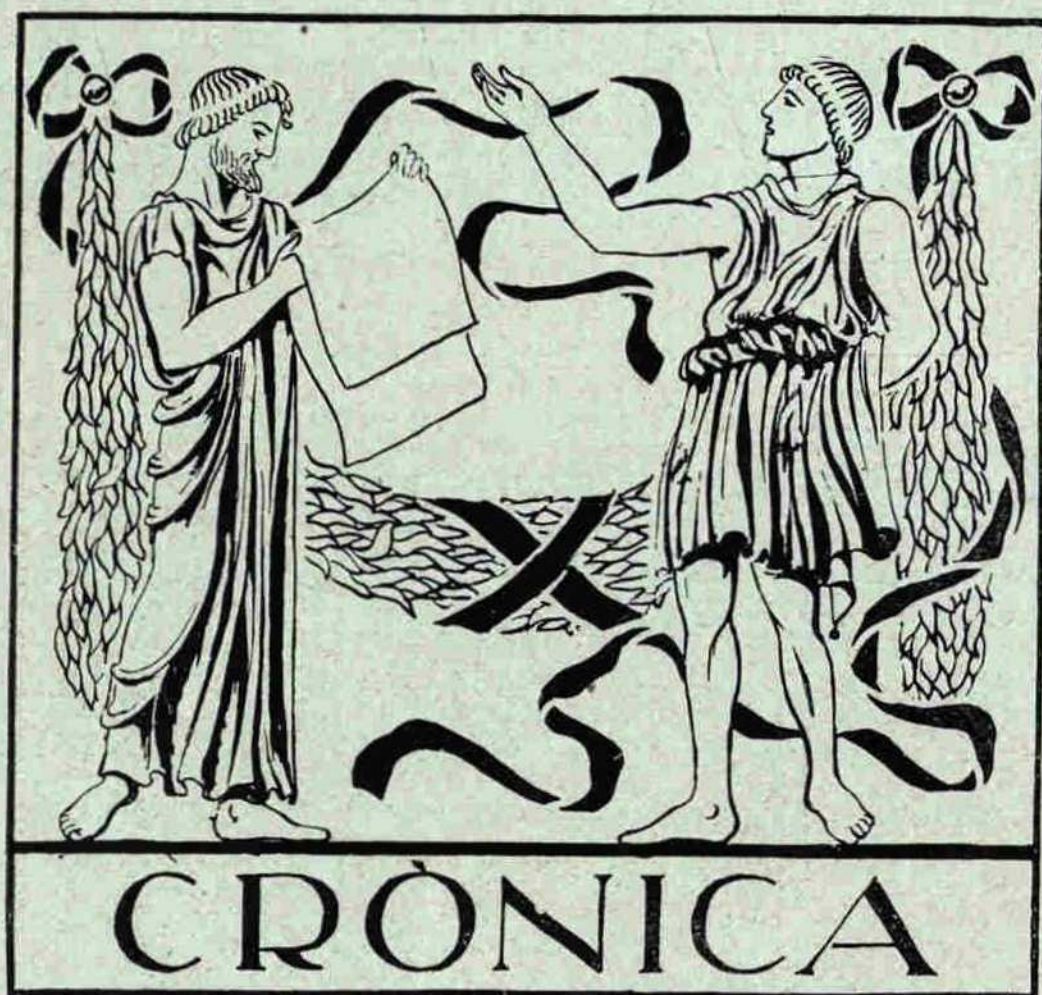
ANY I

BARCELONA : 14 MARÇ 1912

NÚM. 3

 DOLORS PLA, actriu còmica de la companyia del Sindicat d'A. D. C. Fot. Manetes

No passem per alt una nota trista que s'ha donat aquests dies. Un periòdic escrit en català, i que sembla animat alguna vegada que altra amb el sentiment catalanista, acull amb menyspreu l'estrena de *Flors de cingle* i dona una amarga i pèssima impressió sobre l'intent de restauració definitiva del Teatre Català que està realitzant el Sindicat d'autors dramàtics.

Som els més convençuts partidaris de la llibertat i de l'independència de la crítica, que, exercida noble i justament, té una alta finalitat artística, i per això no anirem a discutir a l'estimat confrare el seu innegable dret a jutjar les obres segons el propi criteri, com tampoc pretenem sortir en defensa de l'Iglesias, que no la necessita, ni a fer de nou l'elogi del seu poema.

Lo que sí recullim, planyent-ho, es que una vegada més se pretengui refredar entusiasmes i's desviï l'opinió del públic, posant-la en camí de mirar amb rezel i desconfiança la patriòtica empresa que duen a terme els nostres autors.

S'hagués limitat l'aludit periòdic a censurar la producció del poeta, i no estariem autoritzats a dir res, encara que dissentís de les apreciacions del crític. Però sí que havem de lamentar amb tota l'ànima que hagi reverdit de nou aqueix instint de destrucció, innat desgraciadament en nos-

altres, que mata totes les iniciatives i arrenca d'arrel la fe i l'entusiasme posats en tota obra que, ajudada, pugui donar profit i gloria a Catalunya.

Ja no n'hi ha prou en regatejar elogis, fer el vuid als bons propòsits i callar tot allò que interessi al públic en la tasca del Sindicat. Es precis aprofitar-se de la pretesa feblesa d'una producció pera ferne una crítica extremadament severa i revestir de solemnitat aquesta censura, com complaent-s'hi, encapçalant-la amb lletres ben grosses pera que tothom se n'adongui, pera que no passi desapercibuda fins per aquells que no llegeixen les ressenyes teatrals.

I per epíleg, la deslleal falconada contra'l Teatre Català.

Se comença a donar per fracassat el drama de l'Iglesias, i d'aquest fracàs l'articulista'n deriva el del Teatre Català. No s'estimula al poeta pera que produeixi poemes que puguin esser més intensament sentits ni s'exhorta al poble de Catalunya a que ompli cada dia el seu Teatre Nacional i correspongui als esforços dels que s'han emprès la pesada tasca de realçar-lo. Res d'això; se jutja despietadament l'obra de l'escriptor, entretenint-se a atacar-la en els punts vulnerables i silenciànt lo que pugui semblar elogi; al públic se'l descoratja, pintant-li amb negres tons la situació del Teatre Català. Lo que enlloc del món passa succeeix aquí.

No havem de témer la malavolença dels enemics ni l'indiferència dels estranys, sinó l'instint suïcida dels nostres, dels catalans, dels més afectats a les nostres coses, i amb preferència dels que semblen els nostres mellors amics.

Estavem segurs de que aquest atac havia de venir, i lo únic que ignoravem era d'aont i per qui seria donat. Ara ja ho sabem, i al planye-ns-en, esperem que no's donarà ocasió altra vegada pera malparlar de lo que ha d'esser, si tothom hi ajuda, el definitiu Teatre de Catalunya.

El Sindicat tindrà defectes i pecarà d'inexperiencia i equivocacions en nombre infinit; de les obres que estreni n'hi haurà

de bones, de menys bones i potser de molt dolentes i tot, però res d'això constitueix una cosa diferenta de lo que es condició de tota empresa humana, i especialment en empresa que comença, ni ha de fer variar la marxa triomfal del nostre art

dramàtic, a menys que nosaltres mateixos ens empenyem en posar obstacles al seu pas.

I ara, bona cara amb tothom i les mans obertes pera encaixar francament, que hem vingut a treballar pel Teatre de la nostra patria, i no a barallar-nos amb germans.—X.

La morra

Tonuts, vore l'mar
jagan a la morra,
los ulls fit a fit,
los peus dins la sorra.

Don dos rematats
de la bojeria
que han fugit pe'l mur
quan la nit venia.

y m'ement han fet
de que l'mar roncava,
y l'han despertat
mentres descansava

Ja i torna espallut,
y ab mala volencia
remouentre al llit
contra d'ells se lleusa.

Ja l'hi volta l's peus
de l'aygua escumosa,
ja l'aygua sa amunt
rebullint rabiosa.

y endavant va l'joch
que l'joch no s'atura,
ja ab l'aygua a genoll,
ja arran de cintura

y eridan mes fort
ab las mans alçadas
mentres, qu'en sospits
batem las onadas.

Ja l'hi arriba al coll,
y ells lo cap enrera,
los braços mes alts,
bramulan com fera.

Des callan de cop
ab l'aygua a la gola.
després sobre ls caps
la onada rodola.

y expurnan los ulls
y encara ab d'alera
remouhen las mans
per dins la brumera.

Lo mar al matí
ja en son llit dormia
y dos morats han dut
a la bojeria;

Los ulls exarxats,
las bocas badades,
exteros de dits
y las mans alçades,

Angel Guimerà

Març de 1912

UNA IDEA EXCELENT

L distingit i culte escriptor en Marc Jesús Bertran, llegítim prestigi del nostre periodisme teatral, ha llançat l'idea de crear a Barcelona un Museu del Teatre, en el qual puguin recullir-se tots aquells documents, objectes i relíquies que donguin una perfecta idea de la naixença i evolució del nostre Teatre, pera transmetre a la posteritat una herència de respecte i d'esperança.

Aquest projecte, que ha anat germinant en l'ànima d'en Marc Jesús Bertran, plena d'amors i entusiasmes per tot lo que significa glorificació de Catalunya, l'endrega el nostre amic a tots els aimants del Teatre Català, i en especial a la Junta Municipal de Museus, al Sindicat d'autors dramàtics catalans, a nostres músics, a nostres escenògrafs, als empresaris de teatres, a actrius i actors.

Molt abans de saber que a París existeix de poc el Museu de l'Opera concebí el senyor Bertran l'idea de crear a Barcelona quelcom que recullís dignament tot lo que al nostre Teatre fa referencia.

A Catalunya hi han els elements suficients pera dur a terme, amb la constitució del Museu del Teatre, la fundació d'un monument artístic i literari que pot rivalitzar amb aventatge amb les més notables institucions similars de l'extranger.

De moment, fent un lleuger inventari de lo que dins del Museu pot tenir-hi aculliment, ja comptaríem amb una entitat cultural que fora quelcom més de lo que es l'esmentat Museu de l'Opera, de París, i que, sobre tot, oferiria un interès més remarcable, perquè contindria tots aquells antecedents pera donar clar concepte de la formació de l'art dramàtic a Catalunya, com una branca importantíssima de l'art i de la literatura universals.

El senyor Bertran fa més que exposar un projecte: dona a l'ensem tots aquells detalls tant precisos i complerts, que al coneixe-ls sols falta posar mà a l'obra pera

que tingui prompta realització aquest Museu, que, tot just iniciat, ja'l voldríem veure obert a l'admiració dels devots de la Bellesa.

Aquí va, esboçada, la distribució del futur Museu i la relació de tot lo que, de moment, es factible obtenir pera constituir un preuat tresor de la nostra cultura artística.

SALA DE LA DECLAMACIÓ. — Podrien reunir-se tots els documents que poguessin salvar-se i aplegar-se en un sol cos referents a l'història del nostre Teatre nacional. Si no fos fàcil obtenir antecedents i records des de l'any 1560, en que's fundà la Casa de les Comedies, al menys se podria comptar segurament amb documents i objectes a partir del 1727, en que'l Teatre Català començà a pendre consistència de cosa definitiva. La junta de l'Hospital de la Santa Creu, que es la propietaria, des de començos del segle XVIII, del nostre teatre Principal, podria aportar documents de pujat valor i un copios caudal de notícies de gran importància.

En quant al Romea, se podria reconstituir amb facilitat, i sense gaires despeses, tot l'arxiu del nostre Teatre precisament en la seva època de major esplendor, en la qual el nostre art dramàtic adquiria ja una consolidació i personalitat ben definides.

De les figures més eminents del Teatre Català podria perpetuar-se tota la seva producció literària, la gestació íntima de les seves obres, i encara sortosament estem a temps de conservar en tota la seva integritat l'obra d'en Pitarra, d'en Feliu i Codina, d'en Guimerà...

També hi cab en aqueixa secció, i en lloc distingit, tota la formidable gestació del *Teatre Íntim*, aixís com aquelles obres catalanes que han tingut bona acollida a l'extranger, tant en el llibre, com en l'escena, com en la crítica.

SALES DE L'OPERA I DE LA MÚSICA. — Ja no es possible dedicar exclusivament aquestes sales a la producció musical de Catalunya, però sí que hi té lloc adequat tota la tasca artística realitzada en els nostres coliseus, que forma una plana d'or en l'història de les nostres arts i en la formació de la nostra personalitat característica.

No es difícil aplegar els arxius musicals del teatre Principal, del Liceu, de Novetats... des de *I puritani* (1862) fins a *Els mestres cantaires*. Hi ha la certitut de recullir els manuscrits originals del *Raabla*, de *El darrer Abencerratge*, de *Quassimode*, de *Pepita Jiménez*, i de totes les òperes ibèriques nascudes en els nostres teatres lírics.

Al rendir tribut a les escoles musicals estrangeres podríem recollir records íntims i personals, que ja se sab que'n tenim, de Rossini, de Verdi, de Saint-Saens, de Vincents d'Indy, de Rubinstein, d'Humperdink, de Strauss...

L'obra portentosa del geni de la música moderna, d'en Wagner, podria ser duta al Museu per en Joaquim Pena i la notable producció de l'Associació Wagneriana, que es un orgull lilegítim de Catalunya.

El riquíssim tresor de l'ilustre musicògraf Felip Pedrell podria honorar les vitrines del somniat Museu, ocupant-hi lloc preeminent la notabilíssima historia musical espanyola, la tragi-comedia de *Calixte i Melibea* i l'exquisit poema *Els Pirineus*.

Tot un preuat arxiu d'autògrafs seria l'orgull de l'institució, i l'*Iberia*, de l'Albéniz, i les *Goyescas*, d'en Granados, de fama universal, i el conjunt de produccions que formen l'intent de Teatre Líric, realitzat anys enrera, junt amb *Emporium* i *Acté*, d'en Morera i en Manén, foren esplèndids florons de la nostra corona artística.

SALA DE L'ESCENOGRAFIA. — Aquí sí que Catalunya hi podria representar un paper brillantíssim, i mostrar enorgullida als estrangers la notable producció dels nostres artistes escenògrafs. Els noms de Soler i Rovirosa, Moragues, Alarma, Vilumara, Junyent, Urgellès, etc., ens estalvien altres comentaris.

Mentres no hi hagués prou material pera omplir una sala apart, podrien enquibir-se en aquesta tota la profusa colecció de dibuixos d'indumentaria (A. Mestres, Labarta...) i les documentades obres d'en Sampere i Miquel, Puiggari, i l'inèdita d'en Gual, propera a publicar-se.

Després, *Sala de la dansa*, *Sala d'autors*, *Sala d'actors*..., i al pensar-hi ja la

nostra imaginació vola, i estem frisosos de que aqueixa bella obra's realitzi depressa.

Quina altra cosa hem de dir, sinó que la magna idea d'en Marc Jesús Bertran ens la fem nostra i ens constituim des d'ara en pregoners entusiastes d'aquest projecte admirable, que pot dur-se a terme tot seguit, ja que no cal exigir a ningú sacrificis d'aquells que eternitzen la realització d'un ideal, perquè tenim precisament a mà i al nostre fàcil alcanç tots els materials indispensables pera la fundació del *Museu del Teatre Català*?

© © ©

ESCENA DE FEBRER A CIUTAT

*Són les nou del matí. No plou ni glaça
i arreu s'extén la joia del treball.*

*Darreru d'una rossa un jove passa
i somriuen els dos, carrers avall.*

*Els tardans colegials són a la plaça.
Juguen a fet. Blavor! Frega un mirall
la carnicera jove, fresca i grassa
i... els nois empaita el guarda al cap-d'avall!*

*Refilen els aucells damunt les branques.
Esmorzen uns cotxers. Es ja el sol alt.
I el viñanant aquest, de barbes blanques,
retrobarà, impassible, un criminal.*

*Para-s un cotxe que després arranca.
Cerquen uns ulls a uns altres molt endalt.
I un balcó s'obre i una lletra's tanca,
i es medecina pera'l cor malalt.*

JOSEP MARÍA DE SUCRE

PRO CULTURA TEATRAL

OMENÇAR bellament una obra amb fe i entusiasme es tant com haver-la duta ja a terme. Es precis creure en la bondat de lo que's comença i no planye-hi cap esforç ni témer cap obstacle.

D'incertes totes les coses ne són, fins aquelles que semblen més segures; però la voluntat i la fermesa de conviccions aplanen moltes montanyes i tornen factible lo que, de primer entuvi, pogués semblar difícil o de quasi impossible realització.

Nosaltres, els que fem aquesta Revista, havem passat les estones bones de les il·lusions i les esperances i les amargues de la desconfiança i de l'incertesa; més un cop decidits i obstinats en fer cosa viva el nostre pensament, al conseguir-ho, donem ales als nostres desitjos i els fem volar en els amples horitzons ont s'extén l'intensa acció cultural del nostre Teatre.

Al parlar de la publicació d'EL TEATRE CATALÀ, una de les coses que amb més goig recordem, perquè ella fou el motiu que'ns donà més ànims pera dur avant la nostra empresa, es la confidencial relació de projectes i somnis relacionats amb la cultura teatral que'ns feu una colla d'aimants decidits de la nostra art dramàtica, joves tots ells, però posseïts d'aquella fe que fa guanyar totes les batalles.

Aqueixos joves, modestos aficionats completament desconeguts entre la gent que trafiqueja amb coses de teatre, pretenen enlairar el nivell de la seva cultura artística, i per això, al saber els nostres propòsits i intencions de fundar aquesta Revista, vingueren a sol·licitar el nostre apoi i tota l'influència de que nosaltres poguessim disposar en benefici dels seus interessants projectes.

Proposen els amics que s'apleguin tots els que sentin afició al teatre, a l'objecte de dedicar-se junts a l'estudi de totes aquelles materies indispensables pera una de-

guda comprensió de l'art escènic i l'adquisició de tots aquells coneixements que'ls fassin aptes pera interpretar dignament qual-sevol obra artística.

Serí a aquesta una agrupació d'estudiosos, i en ella s'hi aplegaría, en una Biblioteca i en un Museu, tot el major material possible que fes referencia a l'història del Teatre. A cada obra s'hi ajuntarien tots els dats que's poguessin obtenir sobre crítiques de que ha sigut objecte, llengües a les que ha estat traduïda, actors de fama que l'han interpretada i demés circumstàncies que puguin donar coneixement exacte de l'ambient i medis amb que ha sigut produïda i coneguda cada obra de per sí. Se formaria un catàleg o diccionari del major número possible d'obres antigues i modernes, amb el seu respectiu argument i lleuger estudi crític, constituint una notable antologia teatral.

Encara això no es prou; els nostres joves amics demanen que'ls que en assumptes teatrals gosen de justa autoritat i competència, els il·lustrin, donant-los conferències sobre estètica, història del teatre, tècnica teatral, indumentaria, escenografia, declamació, etcètera, etc., i seguint els llurs concells i com a fruit dels seus estudis, interpretarien sense cap mena de pretensions, com un examen, totes aquelles obres que donguessin perfecta idea de les diferents èpoques i tendències del teatre, des de les primitives produccions dels grecs fins a les dels nostres dies, agrupades metòdicament i representades amb l'intenció d'adquirir nous coneixements, mai pera oferir a les exigències del públic una interpretació esmerada ni menys una presentació perfecta.

Fora aquesta una obra d'estudi duta a feliç terme per estudiants mateixos.

No creiem difícil la realització dels seus pensaments, i pera donar-los eficàcia nosaltres prometem el nostre apoi més decidit an aquests amics, i el demanem a la vegada als literats i artistes i a tots els nostres afavoridors pera que ajudin an aqueixa noble empresa, que, dongui el resultat que vulgui, serà sempre en profit de la cultura teatral de Catalunya. — W.

El doctor Josep Maria, encarnat per en Jaume Borrás

Fot. Brangulí

L'ESTIUET DE SANT MARTÍ

Primeres esparces del poema

Per pluja i sol i neu; de nit, de dia;
del poble al caseriu i a la masia,
i al trot de la «Rogeta» — un'euga vella —
més ferm que un general damunt la sella,
cavalca el bon doctor Josep Maria.

De Begues a Corbera,
del pla de Sant Feliu a Vallirana,
tots coneixen sa cara riàllera;
i en veient, entre un floc de polsaguera,
aquell paraigua colossal de grana
destacar-se en la blanca carretera,
no queda un sol pagès que no l'alabi,
que'ls vells li diuen *sant* i els joves *savi*.

Savi ni sant... no juraré que ho sia,
però es cert i sabut que sa presència
ja sembla estemordir la malaltia.
I parlant d'aquell pou de sapiència
que porta la bondat a l'heroïsme
i en fer bé per fer bé tant sols se gosa,
diu tothom que de vell no té altra cosa
que la fe de baptisme.

I sà i robust i amb la riàlla als llavis,
tallat d'aquella teia amb que'n fan avis
i amb un ull més despert que una centella,
al trot de la «Rogeta», — un'euga vella —
per pluges, sols i neus, de nit i dia,
cavalca el bon doctor Josep Maria.

APELES MESTRES

ESTRENA DE "L'ESTIUET DE SANT MARTÍ"

L'estiuet de Sant Martí ha estat un èxit franc i sincer. El poema de l'Apeles Mestres, teatralitzat amb exquisida correcció, es una obra que passarà desseguida a esser de les que omplen un programa. Diàleg ple de bel·leses, escenes admirables de naturalitat, honradesa de procediments, argument emocionant: heus-aquí els mèrits de l'obra.

El doctor Josep Maria, cap als xeixanta anys, s'enamora d'una malalta a qui ell guaireix. Una noia jove i plena de gracia. El bon doctor, que se sent el cor jove i el cos fornit, viu amb l'il·lusió d'alegrar la seva casa, trista i sola, portant-hi les rialles i les cançons de l'Angeleta, i estima més que mai el sol, i les flors, i l'aire, i llença al foc, menyspreuador, l'obra ont abans trobava justificada per les paraules del filosof la seva vida de solter impertèrrit, d'home independent. Mes l'Angeleta ni pensa en el doctor ni para esment en la seva afecció: la seva malaltia era precisament d'amor... Anyorava un galan ben plantat, jove, de paraula ardent i fogosa. I a poc que'l senyor Josep Maria anava a dir-li el seu amor, ella li presenta, ignocenta, el promès que esperava, i li presenta parlant-li més amb els ulls que amb els llavis. El senyor Josep Maria desapareix, plorant la ferida punyenta que'l seu cor acaba de rebre... I s'acaba l'idi·li, dolç, melangiós, tendrament commovedor.

L'obra va tenir èxit i una interpretació immillorable. Els actors de la companyia del Sindicat van arribar an allà ont arriben no

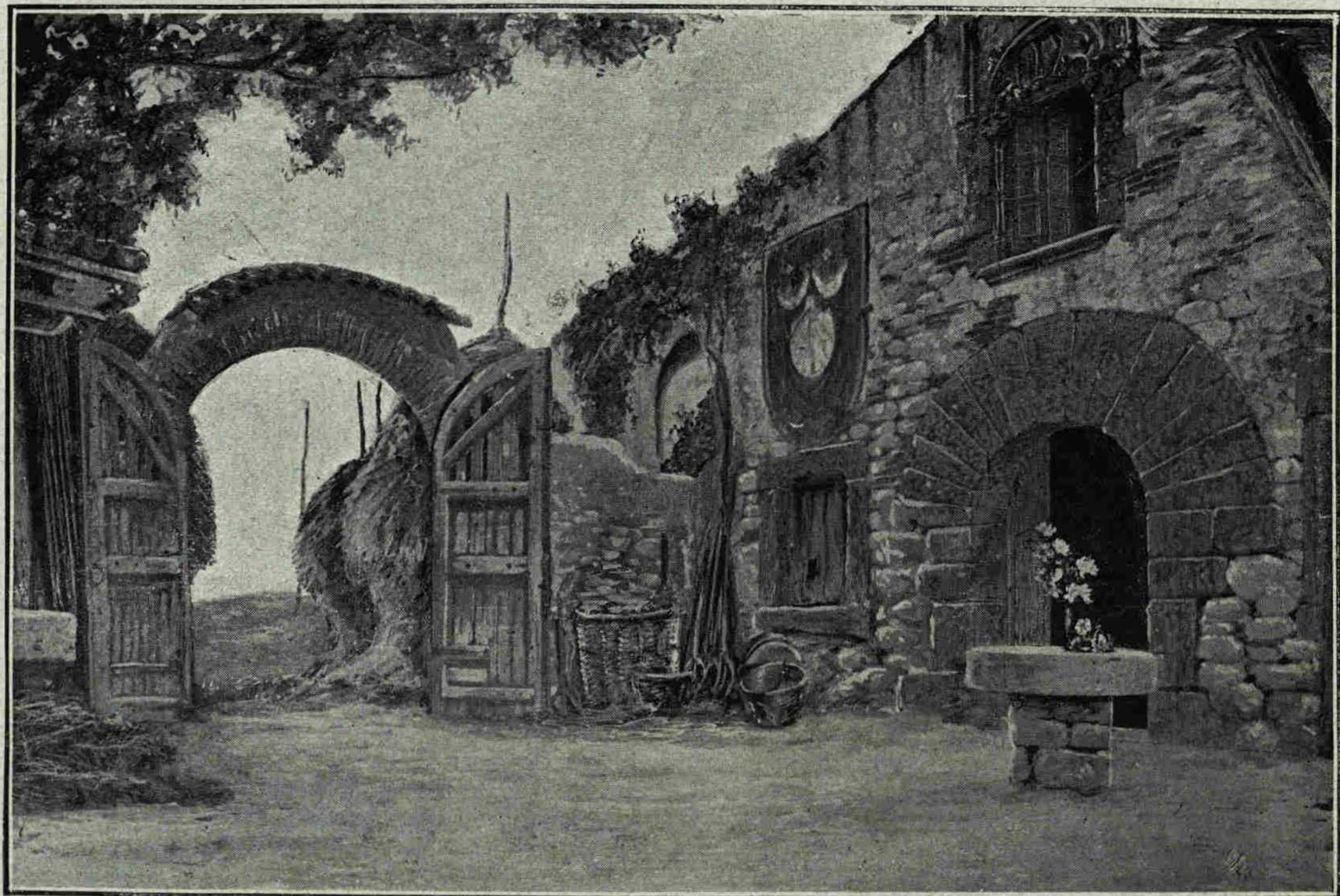
més les companyies quan hi ha entusiasme i disciplina i ganes de fer.

El primer a qui cal esmentar es en Jaume Borràs. El senyor Josep Maria de L'estiuet de Sant Martí es una de les seves més grosses creacions. Sobri, just d'expressió, ple de bondat i d'amor, seguint sempre una linia recta i ferma, ell va esser l'hèroe de la festa. No cal citar aquesta escena ni l'altra: en totes va estar magistral; així, tal com sona. I aont feu una veritable demostració de les seves condicions de gran actor va esser en l'escena del tercer acte amb la senyora Baró. Nosaltres no recordem haver-li vist mai interpretar amb tanta fidelitat l'estat animic del personatge creat per l'autor. Paraules, gestes, pauses, foren estudiades amb tant d'amor com intel·ligencia.

En segon lloc posem-hi an en Bergès, ja que hem començat pels homes. D'un tipu secundari, episòdic, va fer-ne una figura de les que dificilment s'obliden. Gracia a dolls, aplom, seguretat, verisme: tot va posar-ho a contribució pera triomfar, i ho conseguí.

Després en Carles Capdevila, i en Puiggari, i en Barbosa, i en Torres, i en Tor, i en Guixer, i en Bardem, tots van interpretar els personatges conscientment, presentant uns conjunts admirables i, sobre tot, sabent-se els papers.

De les senyores, totes les alabances pera aquesta actriu de tant talent i tant catalana que's diu Emilia Baró. Delicada de figura

Decoració del tercer acte de «L'Estiuet de Sant Martí», pintada pel senyor Junyent

Fot. Brangulí

Dr. Josep Maria, Sr. Borràs
Fot. Brangulí

i d'expressió, en l'escena del tercer acte amb en Borràs va estar senzillament sublim. I lo mateix la senyora Verdier, que treballà amb aquella seguretat i naturalitat que tant fan estimar-la, i la senyora Pla, que s'encarregà del paper destinat a la senyoreta Fremont, sortint-ne força airo-sa, i les senyorettes Roldán i Persiva, agradables, i a les quals un recorda encara que sols surtin a dir quatre paraules.

I tots ells, moguts per la mà d'en Jaume Borràs, qui, si com a actor ja hem dit com va fer-ho, com a director va encertar-les totes.

En conjunt, doncs, un èxit. Un èxit pera l'autor, perquè l'obra va agradar; un pels actors, perquè evidencien que la companyia del Sindicat ja va conseguint l'homogenitat que precisa pera obtenir bones interpretacions, i un pel Sindicat, que, malgrat lo que diuen els que sempre diuen mal de tothom, demostra que sab fer les coses ben fetes.

Pera'l major lluïment de l'obra s'estrenaren tres decoracions: una del senyor Vidal, senzilla i agradable; una altra d'en Jiménez Solà, dolenta de confiança, — va esser la nota discordant de la festa — i una altra a'en Junyent (per què no dir-ho?), plena de color, i de llum, i d'ambient, que va esser aplaudida amb veritable entusiasme.

L'Apeles Mestres, accedint als nostres prec's, ens ha facilitat una escena del final del segon acte de L'estiu de Sant Martí pera que la publiquem en aquestes pàgines. L'interpreten en Borràs i la senyora Verdier. Nosaltres l'oferim als llegidors, segurs de que han de fruit-la amb gust i delectació.

ESCENA IX

JOSEP MARÍA mirant cap a la porta per aont han desaparegut

Egoistes, més que egoistes! Cors de suro! Sers inútils! Palets de riera que haurien rodonat per aquest món sense criar molça!... Quin fàstic!... (Entra la Laia;

Josep Maria s'alça de cop i crida, dirigint-se a la Laia:) Angela..., dic, Laia. Escolteu, Laia.

LAIA. — Què mana, senyor?

J. M. — Poseu-vos la mà al pit: No es veritat que fa be el senyor Deulofeu?

LAIA (no comprenent). — El què fa be?

J. M. — De casar-se.

LAIA. — Què vol que li diga jo, pobre de mi.

J. M. — No, no. Responeu amb tota franquesa. No es veritat que fa be?

LAIA (evasiva). — Si vostè ho troba...

J. M. — No, si jo no trobo ni deixo de trobar. Jo us ho pregunto a vos, que sou una dòna d'experiencia.

LAIA. — Doncs jo, si tinc de parlar-li amb el cor, trobo que un vell que vol fer coses de jove... mereix que li fassin la babarota.

J. M. — Bo! També hi trobeu que dir? També us heu deixat influir per lo que han dit aquells plagues del senyor Arcís i el senyor Canut.

LAIA. — Ai, Senyor! ni menos me'ls he escoltat. Es clar que trobo que tots els homes haurien de casar-se, perquè, vaja, un home sol en aquest món sempre va com mitg perdut, però té de casar-se jove; llavors pot fer ditxosa una dòna, pujar la mainadeta que Deu li envii, veure-s els fills grans i veure-se'n goig a la vellesa. Però que un vell arrocinat...

J. M. — Què vol dir, vell arrocinat?

LAIA. — Vaja, sí, un home de l'edat del senyor Deulofeu...

J. M. — Es que'l senyor Deulofeu no es vell, es de la meua edat, si fa o no fa.

LAIA. — I fugi! Quina diferencia amb vostè!

J. M. (amb satisfacció). — Oh!...

LAIA. — Vostè no té cap xacra, es fort, es àgil, res l'espanta; però ell, quan no té un sis, té un as; i això de que quan un home's veu a les trampes se recordi de pendre muller, com qui pren una infermera, pera que li fassi freqües i li escalfi el llit... vaja, què vol que li digui, això no té perdó de Deu... Perquè no's casava quan era temps?

J. M. — Sempre es temps pera fer bé.

LAIA. — Això no es fer bé; això es fer una

Laia, Sra. Verdier
Fot. Manetes

Sr. Borràs i Sra. Baró en l'ídili del tercer acte
Fot. Brangulí

infeliç, si troba una bona dona... o be, si no es bona, es fer-se infeliç ell, com tants casos se'n veuen... I val més que'm fassi un nus a la llengua per no dir coses que tots sabem i que no voldria que Nostre Senyor me tingués en retret... (*Va cap al fons i torna amb un llumet d'oli encès.*)

J. M. (*rient*). — No tant, Laia, no tant; de tot hi ha en aquest món... Hi han homes i homes... com hi han dones... i dones... Aixís teniu, per exemple, poso per cas: suposem que jo, es una suposició, us digués un dia: «Laya, vos aneu ja massa escarraçada, i el pes de la casa comença a ser massa feixuc pera les vostres espatlles; ja es hora de que descansau... i de que us porti a casa una dona que us tregui aquest pes de sobre.» Veiam, què dirieu?

LAIA. — Oh... Si fos una dona d'una edat corresponent, entenimentada, una viuda, anem a dir, que sapigués què cosa es cuidar un marit i portar una casa...

J. M. (*amb viva*). — Res d'això! Una dona a la flor de l'edat, forta com jo, un pom de flors, que dugués l'alegria a casa, que hi fes entrar un raig de primavera, que hi portés aquelles rialles que fa tants anys que no

s'hi han sentides... Veiam, què respondrieu?

LAIA (*amb aplom*). — Com que ja sé que vostè no m'ho dirà.

J. M. — Ai, ai! I això per què?

LAIA. — Perquè vostè es una persona que té el seny complert.

J. M. — Però be: suposem que us ho digués, què dirieu vos?

LAIA. — Ah, llavors... diria... que no té el seny complert. (*Josep Maria esclafeix una riallada.*) Es massa reumàtica aquesta casa pera ficar-hi una dona jove.

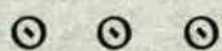
J. M. (*esclafint a riure més fort*). — Vaja, aneu a dormir, Laia, aneu a dormir, que'ls ulls us fan pampellugues.

LAIA. — Sí, valdrà més, perquè tot això es gastar paraules en và. Amb el seu permís, senyor doctor, santa nit tinga. (*Desapareix per l'esquerra.*)

J. M. (*després de mirar-la com se'n va*). — Les cases reumàtiques se sanegen fent que hi penetri el sol. (*Fregant-se les mans amb energia.*) Ja es hora de que hi penetri en aquesta casa!

FI DE L'ACTE SEGON

APELES MESTRES

EL NOSTRE ÈXIT

No volem parlar massa de nosaltres mateixos perquè no se'ns digui vanitosos. Però l'èxit obtingut ha estat tant gros, tant inesperat, que cal fer-ne esment una vegada pera sempre en acció de gracies als nostres afavoridors.

Experimentats de lo que sol succeir en tota publicació que comença, rebaixàrem d'uns centenars d'exemplars el tiratge del segon número sobre'l que havíem fet del primer. I s'ha donat el cas de que lo que es corrent no'ns succeís a nosaltres, i de que'ls exemplars escatimats ens manquesin, amb disgust dels que s'han quedat sense, i disgust nostre, naturalment. Això solament ja diu de quina manera ha estat rebuda l'aparició de la nostra Revista. Però encara hi ha una altra cosa que ho diu més: el número de suscripcions creix tant ràpidament, que a hores d'ara arriben ja a la xifra de quatrecentes cinquanta, quantitat mai igualada, en la seva naixença, per cap Revista catalana de caràcter literari.

Per tot Catalunya hi ha veritable neguit pera contribuir als nostres esforços, i de

tot arreu venen demandes i més demandes d'exemplars, passant molt per damunt dels càlculs que teníem fets. I si parlem de Barcelona, consignem el fet de que'l divendres s'havia agotat completament l'edició del número segon, fins al punt de que en cap kiosk del centre de la ciutat se'n podia adquirir un exemplar.

Però això no ha d'esser cap obstacle pels que vulguin colleccionar la Revista. Quan tinguem un moment de lleure estem disposats a reimprimir l'edició agotada pera que no's trenquin les colleccions. Així, doncs, tots els que desitgin obtenir el número segon d'EL TEATRE CATALÀ poden passar a inscriure-s en la llista que obrirem pera saber el número exacte d'exemplars que han mancat.

I ara, prou parlar de nosaltres. Coses d'interès general ens esperen, i l'espai manca.

Gracies a tothom, i que tothom que'ns llegeix ens accepti per amics.

BARCELONA

TEATRES

Principal. — Res de nou en aquest teatre. *La alcaidesa de Pastrana*, *La xacolatereta*, *La taca de cafè*, *El genio alegre* i altres produccions ja conegudes han omplert els cartells d'aquesta setmana.

Romea. — En Calvo segueix fent una brillant campanya.

Nits seguides ens ha *recitat* el *Cyrano*, mereixent alguns aplaudiments més dels que li ha prodigat el públic. Es clar que an aquest li ha mancat l'entusiasme, però aquesta expressió anímica no la causa, en els temps moderns, el sol fet de que un actor *digui* be; es precis que *fassi*... i el fill de l'eminent Rafel no ha hereditat de son pare gaire més que la bellesa de son recitar. Manca figura, energia... y una mica de *pose*.

Es evident que quan un actor ceneix espasa no deu usar els mateixos modals de quan fa el vermouh a Canaletes.

Amb això creiem demostrar que'l novell actor ha sofert una lamentable equivocació a l'escullir obres com la de Rostand pera guanyar-se el llor.

Sort ha tingut que la senyoreta Abadía ha fet una «Roxana» finíssima; que aquesta actriu no té pas per única qualitat el ser hermosa.

El reste de la companyia està ajustadíssim, mereixent especials elogis el senyor Vaz, que, en *García del Castañar*, ha sentat plaça de bon galan, essent molt aplaudit en algunes escenes de la preciosa obra de Rojas.

El dimars últim devia tenir lloc el benefici del graciós actor senyor Pacheco, i demà, divendres, celebrarà el seu l'esmentat senyor Vaz, que es amb l'obra *La cena de las burlas*; creiem que mereixerà l'aplaudiment del públic.

Tívoli. — *El príncipe casto* ha sigut molt ben rebut pel públic. Fa riure, es un xic picant, les dones llueixen bons vestits, i, naturalment, el públic hi va.

Aquesta obra i *Anita la risueña* cuidaran de que l'empresa fassi bones entrades durant uns quants dies.

Teatre de Catalunya. — Creix l'entusiasme i el públic. Ara s'ha obert un abonament a dotze dissabtes d'estrena, que començà la set-

mana passada, amb gran acceptació. Tots els palcos de pati, molts de primer pis i infinitat de butaques estaven ja compromeses dos o tres dies abans. El del dimecres de moda també es lluidíssim i nodrid.

En altre lloc parlem de l'estrena de *L'estiu de Sant Martí*. Demà-passat anirà *El tresor*, comedia d'en Morató, i dilluns, *Marinesca*, quadro d'en Còlomer i Fors.

Si la cosa segueix com fins ara, al final de la temporada podrà fer-se un notable resum.

Novetats. — La Rosari Pino, l'eminent actriu castellana, fa bones entrades cada dia.

El dia del seu benefici va posar l'obra *Divorciémonos*, en la qual hi està admirablement.

Ha donat també representacions de *El estigma*, *Rosas de otoño*, *El noveno mandamiento*, *Nicolás*, *Felipe Derblay*, *Militares y paisanos*, i altres, en les quals la Rosari Pino, aixís com tota la seva ben acceptable companyia, han obtingut èxits sorollosos.

Nou. — L'estrena de la setmana ha estat l'obra *El Padre Cirilo*, que no ha sigut mal acollida. Es original dels senyors Estremera i Candela, amb música del mestre Estremera. Sobressurt dels números el «ball apache», amb el qual s'hi guanyen moltes ovacions la Marín i en Carabellido.

S'han representat també: *¿Quién es la casta Susana?*, *Armas al hombro*, *La princesa del Dollar*, *Anita la risueña*, *Venus contra Marte*, *La casta Susana*, *Molinos de viento* i *Canción húngara*, en les quals se fan aplaudir de debò les senyores Baillo i Marín i els senyors Santpere, Rojo, Mir, Alfonso i Zanón.

S'anuncia com a grossa l'estrena de S. A. R.

Apol. — Abans de parlar d'altres obres anotarem *La niña secuestrada*, i remetrem al lector a lo que més avall diem a l'empresa de l'Espanyol.

El notable actor E. Perelló ha celebrat la seva funció de benefici amb les obres *Traidor infonso y mártir*, i *El señor de horca y cuchillo*. El beneficiat se vegé obsequiat per les seves amistats, que no són poques, i fou molt aplaudit durant la vetlla. Entre les obres indicades i *Amores y amoríos* s'ha passat la setmana. No podem, doncs, tenir el plaer d'inscriure en la llista cap obra catalana.

Per avui, benefici dels porters i acomodadors.

Comic. — Una companyia de genre gran, encapçalada pel tenor Ríos i la tiple Casals, ha posat amb força acceptació *Los diamantes de la Corona*, *La bohème*, *Cavalleria rusticana*, *El conde de Luxemburgo* i *La alegría de la huerta*.

Espanyol. — L'empresa d'aquest teatre, com era d'esperar, ha posat una obra agafant el moment de sensació que en tot Barcelona ha produït el fet escandalós del segrestament de criatures. Nosaltres condemnem tant el fet com

l'atreuiment de portar assumptes d'aquesta naturalesa a les taules. Be està, si el públic del Paral·lel vol sang que vessi pel damunt de les taules d'un escenari, que l'empresa li dongui, encobrint-ho amb oripells més o menys artístics o filantròpics o socials. Lo que no està be, lo que es absolutament inadmissible es que's descendeixi a un nivell tant baix, que arriba encara molt més avall del que l'empresa pugui suposar al públic del Paral·lel. *Teresita, ó el secuestro de una niña* es, doncs senzillament una obra abominable, solament pel títol que porta.

S'han representat en aquet teatre durant la setmana *La hija del guardia de la paz* i *El carro del vi*. Pera avui està anunciat el benefici de la dama jove Assumpció García Parreño amb l'obra *Rosa, la esposa mártir*.

Es de dordre que solament poguem apuntar una obreta del teatre català.

DE FORA

MADRID

Cervantes. — *El burro de carga*. No ha obtingut aquesta obra èxit popular, i es de dordre, perquè, sense esser una gran obra, està per damunt de moltes que'l nostre públic, aquest públic mateix que'l dilluns va deixar entre aigües indecises i tèrboles *El burro de carga*, ha aplaudit i ha fet perdurar en els cartells.

La sinceritat de l'obra d'en Pinillos no l'ha deixat triomfar. Aquesta sinceritat que sab il·luminar-nos en els nostres moments de solitud, aquesta sinceritat que tots hem sentit en les grans crisis, i ha afermat les nostres conviccions, en López Pinillos l'ha posada amb tota la veemència en la seva obra, i no s'ha recordat de que l'escenari no es el confessional aont la nostra ànima pugui cercar aquell delitós repòs, que li es tant necessari, de les turbulències d'una narració feta amb l'esperit en revolta, amb els punys closos i menaçadors, amb desitjos d'una regeneració individual i col·lectiva.

Se l'ha estimada massa la seva obra en López Pinillos, i això ha fet que la despulles de tota teatralitat, de tot artifici, i que hi posés aquella emoció que darrera el marc complex de l'escenari fa aparèixer l'autor, als ulls del públic, com aquell pobre Quixot, que corria pel món *desfaziendo entuertos*, i el públic somriu calladament, i l'obra no entra, i's va desglosant amb calma, i els actors no gosen a fer detalls, i si els fan resulten extemporanis, fora de lloc, i de mica en mica l'obra va caient, caient, fins a quedar-se entre les roques, aont s'hi estrella irremissiblement.

«Parmeno», no obstant, coneix el públic, i's venjarà escrivint-li obres pera ell, i el públic aplaudirà, i ell jurarà i perjurarà que s'ha tornat l'home més insincer que trepitjar pugui un escenari.

Princesa. — *La marquesa de Rosalinda*, de Ramón del Valle Inclán.

Obra d'imaginació, obra de poeta es la d'en Ramón del Valle Inclán. L'insigne literat, amb un argument un xic grotesc, ha sabut trammar una comedia deliciosa. Ha sabut transportar argument, construcció i paraules a l'època en que l'obra s'escau: el polícrim segle XVIII. Un marit a lo Molière, que no té inconvenient en que la seva dona l'enganyi mentre sapiga triar per enganyador persona que no desdigni de la seva alta *alcurnia*. Però com

que en els jocs d'amor l'heràldica moltes voltes no hi té cap influència, sobre tot a les taules, vet-aquí que la frèvola de la muller ve a enamorar-se d'un pobre diable de còmic italià, que de l'heràldica sols ne sabia lo que en les comedies li feien dir. Y aquí de l'argument de *La marquesa de Rosalinda*: Un marit que no admet semblant rebaixament social i que creu solucionar el conflicte menaçant al desvalgut «Arlequí» amb el sumistre clar i contundent de cinquanta bastonades si no deixa la seva aimant. Un pobre «Arlequí» que, devant d'una perspectiva tant poc encisadora, ja està decidit a desaparèixer si no li'n privés una dama que'l menaça amb un centenar de garrotades si la deixa, com voldria el seu marit. I, naturalment, entre cinquanta i cent, i tenir dama jove, guapa, rica i marquesa, el desvalgut adopta, resignat, la decisió de parar l'esquena fins a cinquanta bastonades.

El marit, escandalitzat, tanca la seva esposa en un convent, i el canvi d'ambient sab operar una tal transformació en l'ànima de la marquesa de Rosalinda, que quan surt del claustre pera assistir al casament d'una seva filla troba que ha avorrit la vida de societat, que no omple els seus anhels, i decideix tornar pera sempre més a la vida conventual.

Senzill i frèvol, eh, l'argument? Doncs poseu-hi pel mitg uns versos de'n Valle Inclán i tindreu una obra que fa reviure meravellosament aquell florit segle XVIII, pel qual han passat tots els nostres poetes de «Madrigals» i tots els músics de «Miruets».

En Díaz de Mendoza, en honor del qual era la funció de la vetlla, feu un bon «Arlequí». La María Guerrero, insuperable en la «Marquesa». La Salvador, la Blanco, la Cancio i en Carsi, en Martínez Tovar i en Medrano, així com algún altre, secundaren a les dues primeres figures sense desentonar.

La presentació escènica, admirable.

* * *

Pera'l mes d'Abril ens anuncia l'empresa d'aquest teatre quatre representacions a càrrec de'n Le-Bargy. Es esperat amb interès.

PARÍS

La distingida actriu Mlle. Jeanne Provost abandona la «Comédie Française», duta pel desitg de conèixer l'Amèrica, terra de promissió de molts artistes, visitant-la en companyia del notable actor Lucien Guitry, el creador de *Chantecler*.

— Bon dia pera'l teatre «Comédie Royale» va esser el darrer dijous, en que s'hi estrenaren *Jean III*, de Sacha Guitry; *La joie du sacrifice*, de J. J. Bernard, i *Les visiteurs nocturnes*, de Tristan Bernard. Aquestes obres conseguiren un èxit franc, entusiasta, especialment les comedietes dels Bernard, fetes a la manera molieresca i dotades d'un llenguatge enginyós i hermosíssim i de *trucs* de bona llei i de gran valor literari.

L'assumpte d'aquestes dues obres es, en poques paraules, el següent: En *La joie du sacrifice*, madame Marnel i M. Bonvallet queden sols en el saló de la casa que habiten els Marnel. Mme. Marnel s'havia casat amb un home molt més jove que ella, i M. Bonvallet té per muller una dona de la qual podria ser-ne el pare. En ocasió de la visita feta pels Bonvallet als Marnel, els dos joves han sortit junts pera admirar el jardí. I al restar sols, un crudel dubte aclapara a l'home i a la dona d'edat madura. M. Bonvallet està gelós de la seva esposa. Confessa les seves penes a Mme. Marnel, qui, a la vegada, l'acompanya en els seus rezels: tampoc ella està segura de la fidelitat del seu marit. I donant-se mutualment ales a la seva imaginació desbaratada,

convenen per últim en la creencia de que són enganyats.

Ja no volen esperar el retorn dels dos joves. Prefereixen fugir desseguida. L'home madur i la dona que s'apropa a l'hivern de la vida poden comprendre's perfectament, ser felissos i arribar a temps encara de teixir un poema d'amor.

Deixen sobre la taula una carta, en la qual diuen als dos joves que *ja ho saben tot* i que prefereixen fugir junts, deixant-los ben lliures a tots dos.

— El cèlebre humorista en Tristan Bernard, en *Les visiteurs nocturnes* ens descriu una dona, jove i bonica, que viu al camp, la qual, en ocasió d'esser la seva serventa a la ciutat, reb la visita nocturna de dos lladres, que's fan passar per corredors de vins, i que, quasi per força, li fan beure un narcòtic, que presenten com una mostra de la seva mercaderia.

Els lladres no troben més que valors al portador, que no'ls poden esser útils; els estoigs de joies no contenen més que riços de cabells, i en el portamonedes no hi ha més que dos francs i un timbre mòbil, que'ls lladres enganxen sobre la taula per *saldo de comptes*.

Els pobres lladres en aquesta aventura hi perden diners: han hagut d'avençar els gastos de cotxe i narcòtic, i se'n tornen resignats amb les mans a la butxaca.

Al dematí, quan la minyona entra a la casa, al reparar en el desordre dels mobles esvalota el veïnat de les cases properes i crida que han assassinat la senyora. Mes aquesta's desperta i prega que li s'guin presentats els dos bons comerciants en vins que la visitaren la nit abans. Des de feia tres anys—des de la mort del seu marit—que patia extraordinàriament de migranya, sense deixar-la dormir cap nit. Per primera vegada ha pogut dormir tranquil·lament, i vol, de totes maneres, trobar a tot preu els venedors de la màgica beguda que li ha fet passar tant bona nit.

— Com vàrem anunciar ja en nostre darrer número, l'eminent tràgica Sarah Bernhardt interpretà el paper d'«Assuero» en la tragedia *Esther*, de Racine. La festa tingué lloc el dijous passat al «Teatre Sarah Bernhardt», i fou una reconstitució dels temps en que, davant de la cort de Lluís XIV, les damiseles de Saint-Cyr recitaven els versos meravellosos del poeta.

Un notable pròleg en vers de Joan Sardou fa assistir al públic als preparatius de la cerimònia a Saint-Cyr, a l'arribada i presentació dels grans de la cort, i quan tothom es al seu lloc l'obra comença.

— Se representa amb èxit al «Grand Guignol» *L'alouette sanglante*, de Charles Garin, i *L'homme qui a vu le diable*, de G. Leroux. Es molt discutida la comedia de Maurici Donnay *Le ménage de Molière*, donada el dia 9 per primera vegada a la «Comédie Française», i fa les delícies del públic del «Théâtre Fémina» l'entreteniment *Mais n'te promenes pas toute nue*, en que'l seu autor, en Georges Feydeau, presenta graciosament un marit desolat que repeteix continuament les paraules del títol a la seva dona, que inconscientment va sempre en camisa davant dels seus fills, del servei i fins de l'adversari polític del marit, en Clemenceau mateix, que viu enfront d'ells.

MILÀ

Tenim de donar als nostres llegidors una notícia que es interessant de debò, si la relacionem amb la constitució del Sindicat d'autors dramàtics catalans.

Els artistes italians, cansats de l'explotació de que les empreses els feien objecte, han sol·licitat dels autors que devinguin els seus directors artístics,

defensant amb més eficàcia tots plegats, d'aquesta manera, els seus interessos, i trobant la garantia d'una justa i honrada interpretació d'obres, allunyada del tot de l'interès de calaix dels empresaris, que, com se veu, són iguals per tot el món.

D'acord amb aquesta nova organització, la companyia de la Tina di Lorenzo i l'Armando Falconi anirà dirigida per l'eminent literat Marco Praga, i els artistes Palmarini, Grasso i Farulli han acullit per director a l'Antona Traversi, i Teresa Franchini i en Fumagalli representaran exclusivament obres d'en Benelli, qui serà, a la vegada, director i propietari de la companyia, i l'Amadeu Chiantoni s'ha associat amb en Giuseppe Pagliara, autor i director d'una revista de teatres de Nàpols.

Les companyies que no han arribat encara a adherir-se an aquest acord, però que hi tenen tota la simpatia i, de moment, se proposen conciliar el repertori italià amb els seus interessos, son: Piperno-Gandusio, baix la direcció de l'actor Flavio Ando i Lyda Borelli; Falli - Melalo - Giovannini; Emma Gramatica; Ferrero - Calabresi - Sabbatini; de Sanctis; Garavaglia; Mariani; Armando Rossi.

— Al «Filo dramatici»'s prepara una temporada interessantíssima, en la qual el cèlebre actor Armando Rossi's proposa fer revivre el teatre clàssic dels segles XVII i XVIII amb obres de Regnard, Marivaux, i dels precursors italians de Goldoni. La presentació de les obres serà esplèndida, proposant-se el culte actor que les representacions tinguin tot l'atractiu de veritables solemnitats artístiques. Els nostres llegidors ne tindran, al seu temps, amplies explicacions. De moment sols direm que l'obra d'apertura serà la deliciosa comedia de Marivaux *Arlequin polít per l'amor*.

VIENA

Deiem en l'altre número que l'actualitat en molts teatres estrangers es, com aquí, l'opereta vienesa, i a Viena, com es natural, també...

Franz Lehar i Edmond Espler se disputen la matèria en aquest gènere frèvol, i el públic, que hi sent complacència, corona amb èxits sorollosos les obres de tots dos.

— Ha tingut gran acceptació en aqueixa ciutat la companyia coreogràfica russa dirigida per en Nymsky i la Karsavina, que executa a la perfecció les més admirables dances, entre elles *El Carnaval*, amb música de Schumann, *Les sílfides*, de Chopin, i les dances russes de Borodino.

— Al «Bourg - Theater» han obtingut un èxit esclatant la sàtira de Roessler *Els cinc de Frankfurt* i l'admirable drama *El llogater*, d'Artur Schnitzler.

EGIPTE

Dies passats, davant d'una multitud immensa, composta de gent de tots els països, tingué lloc la representació d'*Aida* a l'aire lliure, al peu de les Piràmides.

L'execució de l'opera corregué a carrec de la companyia lírica del Khedive, i l'espectacle, en conjunt, diuen que fou una cosa admirable, sorprenent.

Més de mil indígenes figuraven en la marxa triomfal del segon acte, produint un efecte de grandiositat indescriptible amb les tombes dels Faraons per fons.

ANVERS

Un triomf dels més gloriosos ha acullit l'estrena, en el «Teatre Líric», de la tragedia lírica *Edénie* lletra de Camil Lemonnier i música de Léon Du-bois.

Es una obra admirable, fonament sentida i inspirada, que explica l'expectació que ha despertat.

BRUXELLES

El Govern belga ha nomenat una Comissió oficial encarregada d'estudiar i proposar els medis necessaris per a l'encoratjament i recompensa als autors dramàtics, facilitant la representació de les seves obres. Amb el mateix fi, el Director general d'Instrucció Pública i Belles Arts de Bruxelles ha pres l'iniciativa d'una enquesta referent a la possibilitat de representar amb més freqüència les obres d'autors belgues, assegurant als escriptors algunes representacions en la capital i províncies.

— Aquesta setmana s'estrenen: al «Teatre Olimpia», *Pour vivre heureux*, de Mirande, i al de la «Gaîté», *Le vieux marcheur de la Gaîté*, de Blount i Berryer.

SANT PETERSBURG

Ha mort d'una pneumònia l'actor Basili Dalmatoff, que era una notable i original personalitat del Teatre rus.

Treballava en el «Teatre Imperial Alexandra», i comptava amb l'admiració entusiasta dels que'l veieren representar. Home de gran cultura, a més d'actor era literat, escrivint algunes obres de teatre, de tesi social especialment, i col·laborant assiduament en els diaris *Novoie Vremia* i *Vrima*, ont publicà articles documentadíssims i plens d'atínades observacions sobre teatre, les seves costums i tècnica dramàtica, de la que'n Dalmatoff n'era un mestre indiscutible.

VARSOVIA

En tots els teatres polonesos se celebra amb gran entusiasme i solemnitat el centenari del gran poeta nacional Krasinski, autor d'*Iridijon*.

— A les «Varietats» s'ha estrenat una obra de na Gabriela Zapolska, *La dona sense tara*, que, malgrat el seu mèrit literari i els esforços d'execució que realitzaren els actors, no logrà interessar al públic.

— Reb aplaudiments i profits el nostre compatriota Pau Casals, l'il·lustre violoncellista.

BARCELONA

SOCIETATS PARTICULARS

NIU GUERRER (Mercaders, 26). — El quadro d'aficionats d'aquesta entitat, baix la direcció del senyor Gubert, representà el dia 10 l'hermosa obra de l'Iglesias *La mare eterna*.

La senyoreta Guardia ens feu una «Marió» força acceptable. El senyor Gubert encaixà en el tipus de «Florenci», donant-li l'expressió deguda; a l'últim acte ens agradà força. Els senyors Rovira, Casals, David, Estefa i Illa, ensopegats.

— El dissabte vinent tindrà lloc una representació extraordinària del drama en quatre actes, d'en Rusiñol, *El místic*, a càrrec de la companyia d'aficionats que dirigeix en Gerard Buxedas. Ademés s'hi representarà *La santa*, i recitarà el senyor Buxedas el monòleg *La huelga de los herreros*. Pendran part en aquestes representacions, entre altres elements, el conegut actor senyor Cervera i les actrius senyoretes Panadès, Pallardó i Fornés.

ATENEU OBRER DEL DISTRICTE II (Mercaders, 38 i 40). — El diumenge, dia 10, i a benefici

dels actors del quadro dramàtic senyors Compta i Valls, tingué lloc la representació del drama d'en Guimerà *L'aranya*, i el sainet d'en Ramon R. i Vidales *A cal notari, o uns capítols matrimonials desfets*.

L'interpretació resultà bona en conjunt. Els beneficiats, encarregats dels papers de «Peretó», senyor Compta, i «Tano», senyor Valls, ne traguieren força partit, essent aplaudits. Les senyoretes Duran i Cotó, en els papers de «Gasparona» i d'«Isabel», ens agradaren força. Els demés intèrprets, senyors Boquet, Garrigó i Tarruella, molt ben ensopegats en els papers «Anton Cadenera», «Noi Sucre», i «Blai» respectivament.

La direcció, a càrrec del senyor Boquet, acertada.

A cal notari feu riure de debó.

— En aquesta entitat s'està estudiant, per a ésser representada el dia 31 del corrent, l'obra romàntica del mestre Guimerà *La reina jove*.

ATENEU OBRER DEL DISTRICTE III. — Dedicada a la benemèrita Associació Nacionalista Catalana, i baix la direcció d'en Narcís Perbellini, va posar-se en escena el diumenge passat el drama en tres actes *Pau Clarís*, amb bona interpretació per part dels senyors Perbellini (N.), Reig, Perbellini (Ernest), Lluch, Boguñà, Carbonés i Martí,

La direcció i conjunts, un xic defectuosos. La presentació acceptable.

CLARÍS. — Tenim notícies de que la notable companyia que, baix la direcció del senyor Figuerola, actua en aquesta societat té en preparació l'estrena d'una obra deguda a la ploma del senyor Antoni Castells, el títol de la qual es *Llevor*.

En el pròxim nombre'n parlarem més extensament.

C. N. R. DEL DISTRICTE IV. — Tal com indicarem en el nostre número passat, se celebrà el diumenge, dia 10, en aquesta entitat una funció teatral a càrrec del quadro escènic de la mateixa, posant-se en escena el drama en tres actes d'en Frederic Soler *Lo liri d'aigua*, baix la direcció d'en Josep Ponseti. Cal manifestar que l'execució de l'obra fou excel·lent, sobressortint en la mateixa les senyores Ceballos i Rodríguez, la nena Rodríguez i els senyors Ponseti i Martínez; el senyor Molas quelcom exagerat; el senyor Cluselles sabent un xic més el paper hauria sobressortit molt més.

Pera'l dia 24 del corrent està anunciada l'obra *L'hereu Escampa*.

TEATRE LOPE DE VEGA (Asiàtic). — La companyia d'aficionats que, amb bastant d'acert, dirigeix el senyor Pallerola, posà en escena diumenge passat el bonic drama *Zazà* (traducció catalana), l'interpretació del qual fou bastant ajustada, demostrant la bona voluntat de tots aquells joves actors, conreadors del teatre de la terra.

Unicament hem de fer avinent al senyor Ferrer que per a encarregar-se del paper d'Albert ha de tenir més energia, puig se li nota molt la falta d'aquella en algunes escenes dels actes quart i quint.

CENTRE RADICAL REPUBLICÀ DEL DISTRICTE III. — Pera'l dia 17 s'anuncia l'obra *Claror de posta* i l'estrena de la comèdia en un acte *Malalties*, original de l'Enric Aguado. Hi assistirem.

NOVA GERMANOR. — El passat diumenge celebrà la funció del seu benefici en Pere Casals. Varen posar en escena *El vells*, del protagonista de la qual en Casals ne fa una veritable creació. Es

innegablement un bon actor genèric, en Casals. Varen treballar també amb molt d'acert els seus papers les senyores Borralleres i Alegret i la senyoreta Guardia, i els senyors Fabregat, Sans, Schiaffino, Millastre, San Juan i Vidal, ajudant en el conjunt els senyors Fabregat (J.), Alerany, Vidal, Soler, Molinas, Fustagueras i Segura.

ORFEÓ BARCELONÈS (Secció d'Esbarjo). — Com anunciarem oportunament, en aquesta societat varen posar en escena, el passat diumenge, el drama en tres actes *Sol solet...* en qual obra tinguerem ocasió de veure-hi representar el paper de «Cayetana» a l'antiga actriu catalana na Mercè Abella, que, malgrat els seus anys, se defensa força be.

La senyoreta Saumell i els senyors Munné i Castelló (V.) molt notables en sos papers de «Jon» i «Hipòlit» respectivament, al igual que'l senyor Alfocea, representant amb molta justesa el «senyor Querol», i el senyor Castelló (J.), fent el «Bernabé».

Els conjunts del primer i segon actes, quelcom fluixos; en cambi, el tercer, molt ben ajustat.

Barceloneta

SOCIETAT CORAL «LA PERLA». — Amb la cooperació de l'Escola Choral Llevantina se celebrà el darrer diumenge, en el local d'aquesta entitat, una festa literaria-musical, en la qual hi prengueren part distingides senyoretes i coneguts aficionats. Entre les primeres citarem el nom de les senyoretes Bosch i Acareta, que desgranaren triades composicions musicals, aixís com els senyors Forest, Ramonet, Miralles, Roselti, Moll i Escudé, que'ns obsequiaren amb lo millor del seu repertori.

Recitaren diferents treballs els senyors Rafart, Rossendo i Pera, essent molt aplaudits, especialment aquest darrer amb la poesia *Embolics de família*, de l'Apeles Mestres.

Gracia

ATENEU GRACIENC D'U. F. N. R. — El diumenge passat va estrenar-se en aquesta entitat un drama en tres actes, original de don Antoni Prat, titulat *Coses del món*, del qual no se'n pot dir res que pugui estimular al seu autor.

Se distingiren en la seva execució les senyores Colom i Serradell i els senyors Toll, Tort, Gené (J. i F.), Pujol, Fiol, González i Prat.

Després hi hagué una altra estrena: la del monòleg *Un tenorio*, escrit per don Francesc Aguilar i interpretat per en Gené (F.).

Va fer riure.

— Pel dia 24 anuncia son benefici l'apuntador senyor Combalía, en qual funció's posarà *La flor de la montanya*, a més d'un monòleg i un diàleg.

CÍRCOL DE PROPRIETARIS. — El passat diumenge s'estrenà en aquesta Societat el drama en tres actes d'en Xavier Albin *Animes errants*.

L'obra té varies escenes emocionants; algunes del segon acte son magnífiques. Però el tercer acte no es tant bo; hi ha algunes escenes que estan molt mal dialogades, endevinant-se la mà d'un autor desconexedor del teatre.

La senyoreta Prats tingué alguns moments inspirats. La senyoreta Sabater, discreta; la senyoreta Sarbosa, molt be; el senyor Devenat, encaixat; en Claramunt, no tant; els senyors Teixidó i Papaceit, ajustadets, i l'apuntador, un xic cridaner.

Després posaren en escena *Que no s'enteri el marit*, que divertí la concurrència.

Sant Gervasi

CENTRE AUTONOMISTA CATALÀ. — El diumenge passat posaren en escena la comedia en tres actes *No's pot dir*.

L'interpretació anà bastant insegura per part de tots. Hi prengueren part la senyora Sala i Deix i els senyors Sala, Oliver (J. i B.), Rita, Batalla (P. i M.) i Oliveras.

Sant Andreu

LA LUZ ANDRESENSE. — La tarda del passat diumenge's representà el drama d'en Guimerà *Maria Rosa*, lluint-s'hi la senyora Guart, la senyoreta Molgosa, en Moranta, l'Estruga i en Rodríguez, essent secundats molt be per en Bellafont, en Comas i en Bigorra.

Per fi de festa, *Indicis*, amb sala blanca i cadires de boga.

DE CATALUNYA

Sant Celoni

El pròxim diumenge, dia 17, s'estrenarà en el teatre «La Constància», d'aquest poble, el drama en tres actes d'en Josep Mallat *El calvari d'una mare*, i ademés l'episodi d'en J. Burgas *Jordi Erin*. Els protagonistes de dites obres corren a carrec del jove primer actor en Joan Santacana i de la primera actriu senyoreta Antonia Vallbé.

Terrassa

El prop-passat divendres, dia primer de Març, tingué lloc en nostre elegant «Teatre Principal» la representació de la xamosa comedia de Paul Gavault, traducció catalana de S. Vilaregut i S. M. Jordà, *La xacolatereta*, que fou molt ben interpretada per la companyia del «Teatre Principal» de la capital, que tant brillantment dirigeix l'Enric Giménez, essent molt aplaudits tots els artistes que hi prengueren part i particularment les senyores Xirgu, Santolaria, Balestroni i els senyor Giménez, Aimerich, Ortín, Furquet, germans Capdevila, Vilallonga, Amorós i el simpàtic senyor Nolla, que estigué deliciós tota l'obra.

— El diumenge, dia 3, a la tarda, en el mateix teatre's posà l'obra d'en Santiago Rusiñol *El místic*, la qual va ser representada per una companyia molt modesta, dirigida per l'actor senyor Fabià Mercader, i en la qual dit actor i companys ho feren força be, acabant la funció amb la bonica peça *Gènit i figura*, i sortint-ne l'escaça concurrència ben impressionada.

Vilassar de Dalt

En el Teatre Centre «La Estrella» s'hi representà el passat diumenge l'obra d'en Guimerà *Mossèn Janot* i el monòleg d'en Barbany *D'estudi*.

L'Eloy Patema i en Josep Terrades varen fer una veritable creació dels seus papers, aixís com en Canadell, que ha agradat molt. Ajudaren al bon conjunt els senyors Colomer, Alsina, Lloveras, Galceràn i Artigas.

De les senyores cal citar en primer lloc la simpàtica Sarbosa, que brodà de detalls el seu paper de «Rosó»; molt be les senyores Carasses i Alentorn, i sense desdir del conjunt les senyoretes Fornés i Gil.

— Sabem que per Pasqua preparen una extraordinària representació, i prometem dedicar l'espai que's mereixen aquests notables aficionats.

NOTICIES

LA Dolors Pla, esplèndida de frescor i guapesa, omple la primera pàgina d'aquest número.

Com en Bergés, ella també havia treballat en companyies de *género chico*, fins que una empresa catalana la va tornar al seu punt d'origen fent-li ocupar un lloc distingit en la nostra escena.

Gracia, aire i art són els principals elements de la seva manera de treballar.

El dia que un autor li proporcioní un paper de llument, tot el públic sortirà del teatre dient d'ella que es una dòna imprescindible pera'l major llument del nostre art escènic.

DISSABTE que ve en Burgas, ja gairebé restablert de la malaltia que l'ha tingut al llit tantes setmanes, se n'anirà cap a l'Empordà a passar quinze o vint dies, pera descansar.

Lo més probable es que en Burgas aprofiti el *descans* pera treballar en una nova obra.

Celebrem una i altra cosa.

AL teatre Líric hi actúa una companyia modesta que representa obres catalanes, amb èxit i profit.

Serà molt que entre tots no posem altre cop les coses en son lloc.

DISSABTE s'estrena al Teatre de Catalunya la comedia en tres actes *El tresor*, d'en Josep Morató. Els qui la coneixen ne diuen bé, i els qui diuen això són persones de reconegut criteri.

Se representarà repartida així: Enriqueta, senyora Baró; Mariàngela, senyoreta Mestres; don Pere Rocalta, senyor Borràs; don Modest, senyor Puiggarí; Lluís, senyor Blanca; Jaume, senyor Bardem; Cabra, senyor Capdevila; Genís, senyor Barbosa; Salvi, senyor Guixer. Època actual.

I dilluns següent anirà l'estrena també de *Mari-nesca*, quadro d'en Pere Colomer i Fors, amb aquest repartiment: Mercè, senyora Baró; Nasia, senyora Verdier; Rosó, senyora Persiva; Mingo, senyor Blanca; Lari, senyor Bergés; don Joan, senyor Barbosa; Pepito, senyor Tor; Baciner, senyor Torres; Abanderat, senyor Bardem; Pallarida, senyor Galceràn; Gombit, senyor Martori.

LA senyoreta Fremont està ja restablerta de la malaltia que durant una setmana l'ha privada de treballar.

Quan caigué malalta, la simpàtica Carme Roldán va encarregar-se del paper d'«Adriana», de *Flors de cingle*, sortint-ne ben airosa. I per la mateixa causa la senyora Pla estrenà, estudiant-lo depressa i corrents i fent un esforç pera que'l públic no ho conegués, i conseguint-ho, el paper de «Mariàngela», de *L'estiu de Sant Martí*.

A totes tres les felicitem.

SEMBLA que, després d'*El tresor*, s'estrenarà al teatre de Catalunya la comedia en dos actes, d'en Manuel Folch i Torres, *La germaneta*.

PERA dissabte l'empresa del Principal anuncia l'estrena de *L'amic Fritz*, traduït directament del castellà.

LLIBRES REBUTS

Flors de cingle, poema de l'Ignasi Iglesias.

L'Iglesias ens ha enviat un exemplar de *Flors de cingle*, editat amb la pulcritud amb que «L'Avenç» acostuma fer-ho.

Hem llegit el llibre i hi hem pogut assaborir totes les seves bel·leses, que mai són prou apreciades en una representació escènica, encara més si's tracta d'una obra en la qual per damunt de la seva teatralitat, hi impera la música dels versos, jutjats més serenament en una lectura íntima i reposada.

Estimem la finesa de l'insigne autor de *La mare eterna*, i una volta més el felicitem per la seva darrera producció.

Tempesta, quadro dramàtic de Pere Mombriu.

Se tracta d'una obreta d'argument senzill i de diàleg molt ben escrit. Les figures que hi intervenen son ben dibuixades, i això fa esperar obres de més volada d'aquest novell autor.

Tempesta es un quadret que creiem tindrà molta acceptació en els escenaris de les nostres societats.

CORRESPONDENCIA LITERARIA

A. R. Ll., Tarragona: Pot enviar quan vulgui. Li preguem una nota detallada de les entitats aont hi actui quadro dramàtic. — P. M.: La seva idea està molt be, i dintre de poc començarem a posar-la a la pràctica. — J. R., Terrassa: Va arribar tard pera'l número passat. Va en aquest. — D. R. B.: Es un xic defectuosa. — J. J., Sabadell: Tenim ja nomenats dos corresponents literaris. Mirarem de complaure-l si's presenta ocasió. — E. S. X.: Precisament havíem ja parlat d'això amb els millors escenògrafs nostres. Mercès. — F. A. B., Sabadell: Li repetim a vostè lo dit a un seu company de Sabadell un xic més amunt. — J. J. C., Mataró: Pot enviar. Procuri que'l dilluns a la tarda arribin a la Redacció. — A. M. P., Badalona: Acceptat, i envii sempre lo més prompte possible. — E. P., Barcelona: Passi qualsevol dia de 7 a 9 i en parlarem. — J. D., Terrassa: La seva amable oferta l'agraim com se mereix, però tenim donat el càrrec.

CORRESPONDENCIA ADMINISTRATIVA

A. M., Montblanch; J. S., Vich; M. C. R., Vilafranca; J. X., Mataró; M. J., Igualada; R. V., Torelló; R. P., Valls; A. T., Mataró: Enviats els exemplars. — J. P., Sant Feliu de Guíxols: S'envien els números sense folletí. Amb els subscriptors pot entendre-s'hi vostè directament, no hi ha cap necessitat de que envii noms. Per lo demás, vegi la nostra circular als corresponents. — J. V., Esparraguera: S'envien els números de més que demana. Per tot lo altre li repetim la contesta que donem a l'anterior. — O. R., Palamós: Reservem els folletins pera enquadrar l'obra. S'augmenta el paquet. — A. P., Arenys de Mar: Pot enviar segells de correu o passar a pagar.

ALS CORRESPONSALS: Als que han demanat condicions, se'ls envia la circular que'ls vàrem repartir junt amb el prospecte, aont consten tots els detalls que poden convenir-los.

EL TEATRE CATALÀ

REVISTA SETMANAL IL·LUSTRADA

EXTENSA INFORMACIÓ GRÀFICA I LITERÀRIA
DE L'ACTUALITAT TEATRAL CATALANA

20 pàgines de text : 32 pàgines de folletí

SURT ELS DIJOUS

Preu de subscripció: 3 PESSETES TRIMESTRE

Número solt: 20 CENTIMS

==== Els subscriptors rebran les obres enquadernades
i els números extraordinaris que's publiquin, sense augment de preu

Redacció i Administració:

PLAÇA DEL BEAT ORIOL, 6; BARCELONA

MOBLES

P. REIG I FILL

PASSEIG DE GRACIA, 27

: TALLERS: UNIVERSITAT, 21 :
I ARGÜELLES (DIAGONAL), 512 BIS

BARCELONA

: Modes de
J. Martell
i **M. Grau**

Bruc, 56, 2.ª, 2.^a

: **Barcelona** :

Papers pintats
.. pera habitacions ..

: GLACIER :

pera cristalls

i decoracions

: de vidres :

E. Bertràn

: Cardenal

Casañas, 11

Barcelona

Marguerida Sanxo

Modista

Carrer Nou de la Rambla, 18, 2.^a

FAYANS CATALÀ

Santiago Segura

S. en C.

**Objectes artístics x Bronzos x Fe-
rros forjats x Majòliques x Porce-
llanes x Cristalls x Serveis pera
tè x Vaixelles x Bomboneres pe-
ra tornabodes x Aigua de Colo-
nia x Locions i dentífrics, espe-
cialitat del Fayans Català**

**Galeria permanent
d'Exposicions d'art**

Corts Catalanes, 615 : Telefon 1884

BARCELONA

